

EINAR MØLLER

Et høstmøte med Dovrefjell

Dovrefjell med den ærverdige, gamle Kongsvoll Fjellstue — etterlengt stasjon den gang en måtte stole på sine egne og hestebena. Dette pust fra svundne tider, pietetsfullt vernet av en tradisjonsbunnen eier og fjellkar. I bakgrunnen Knutshø med sine 1696 meter. Alle botanikere og blomsterelskeres mål, denne «Nunatakk», en have av fjellplanter som har overlevet en istid og som i dag i blomsterspråk forteller forskeren sine vel bevarte hemmeligheter. I Fjellhaven ved jernbanestasjon blir de tatt vare på.

Her oppe på vidda kan man ennå traske i pilegrimers synlige opptrukne spor, eller sette seg på en mosegrodd stein og føle naturen på pulsen — høste inspirasjon og nødvendig pågangsmot i en spenningsmettet ekspansjonstid.

Kongsvoll er utgangspunkt for herlige fjellvandring. Terrenget er lett å ferdes i, oversiktlig og greit, men når vinterstormer setter inn, bør en helst holde seg i hus. Her kan man mosjonere til man blir gammel og grå og senere hygge seg med de gode minner. Fjellstuen er nøkkelen til Reinheim, billedlig som bokstavelig, her leveres nøkkelen til døren. Turistforeningens hytte der inne i fjellheimen er i dag innrettet for selvbetjening. Det går svært så bra, er alles mening. Snøhetta ruver ovenfor og inviterer til en dyst. Du bør ha pusten i orden, skal du motta utfordringen. Vel oppe får man et utsyn som fører inn i en «annen verden». En god belønning for strevet.

Og en må være svært uheldig skal en ikke møte en villreinflokk eller hilse på rypesteggen. Dovrefjells fauna med fugleliv er da også et verdifullt naturinnslag av høyeste klasse.

La oss håpe at dette stykke av fjell-Norge blir bevart uten regulerende inngrep, la Hjerkin/Kongsvolls rypemarken ligge der som et reservoar, gjerne til bruk for nødvendige høyfjellsprøver, for skolering av vår jakthundpark, til glede og gavn for alle som kommer i kontakt med disse fribente skapninger. For det skal man vite at en jaktprøvehund har et garantistempel for dressur som eliminerer ulemper og faremomenter.

Reisen til bestefar

ERLING ØSTERBERG

Lakeien som ble sorenskriver i Orkdal

Utsnitt av et tidsbilde.

I året 1688 ble Matthias Nielsen Skaanlund utnevnt til sorenskriver i Orkdal. Han hadde vært kammertjener hos forskjellige adelige personer i Danmark og til slutt lakei hos Grev Christian Gyldenløve, greve av Samsø, som var en uekte sønn av Christian den femte. Sorenskriverembedet fikk han som belønning for tro tjeneste som lakei, skjønt han ikke hadde noen juridiske kunnskaper overhodet. Dette var jo i og for seg ikke så bemerkelsesverdig på den tid da adelens og kongehusets tjenere ofte fikk embeder i Norge. Det som imidlertid gjør sorenskriver Skaanlund særlig interessant, er hans selvbiografi som ble funnet i arkivet på sorenskriverkontoret i Orkdal i året 1847. Her beretter han blant annet om sin reise fra København for å overta embedet i Norge. Reisen begynte den 8. oktober 1688 og gikk landeveien fra Hålsingborg til Christiania, en reise som tok 16 dager. Her gjorde han sin oppvartning hos sin tidligere herre Just Høeg, som var blitt visestatholder i Norge. Fra Christiania gikk reisen med skysshest den sedvanlige Kongevei opp Gudbrandsdalen og videre over fjellet hvor han tok inn på de vanlige fjellstuer, Fokkstuen, Hjerkin, Kongsvoll og Drivstuen til Oppdal. Her beretter Skaanlund at han traff en hel del bønder som var på vei til våben- og skatteting. Han ga seg i prat med bønderne og spurte hva deres sorenskriver het. De svarte: «Vi har ingen, ellers var hans navn Otte Gram. Han blev i Ørkedalselven i sommer». (Skaanlund var blitt utnevnt som sorenskriver Grams etterfølger etter at denne var druknet. Sorenskriver Gram var nemlig i juni samme år omkommet